

ПОВІДОМЛЕННЯ
про утворення разової спеціалізованої вченої ради

Заклад освіти/наукова
установа

Державний біотехнологічний університет (ідентифікаційний код
44234755)

1. Здобувач ступеня доктора філософії

1.1. ПІБ здобувача ступеня доктора філософії	Середа Віталій Андрійович
1.2. Стать здобувача	Чоловіча
1.3. Освітньо-наукова програма, яку завершує здобувач	52551 Захист і карантин рослин (202 Захист і карантин рослин)
1.4. Дата початку підготовки за ОНП	01.10.2022
1.5. Дата завершення підготовки за ОНП	10.04.2026
1.6. Дата завершення навчання на попередньому освітньому рівні	31.12.2021
1.7. Окремі елементи освітньо-наукової програми забезпечуються іншим закладом вищої освіти/ науковою установою (у тому числі іноземним)	ні

2. Дисертація

2.1. Тема дисертації	Основні шкідники бобових рослин з родів Vigna та Phaseolus у Східному Лісостепу України: біологія, екологія та шкідливість
2.2. Анотація дисертації	АНОТАЦІЯ Середа В. А. Основні шкідники бобових рослин з родів Vigna та Phaseolus у Східному Лісостепу України: біологія, екологія та шкідливість. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 202 – Захист і карантин рослин. – Державний біотехнологічний університет, Харків, 2026. У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення актуального наукового завдання, що полягає у встановленні особливостей формування ентомокомплексу бобових культур родів Phaseolus та Vigna, вивченні біології, фенології та шкодочинності основних фітофагів, а також у розробленні ефективних заходів захисту посівів і запасів зерна від шкідливих комах в умовах східної частини Лісостепу України. Актуальність теми зумовлена необхідністю підвищення ефективності вирощування зернобобових культур, які є важливим джерелом рослинного білка, а також важливим елементом біологізації землеробства. У сучасних умовах розширюється асортимент культур, що вирощуються в Україні, зокрема впроваджуються нові види бобових рослин роду Vigna, які

характеризуються високою продуктивністю, посухостійкістю та харчовою цінністю. Разом із тим, інтродукція нових культур супроводжується формуванням специфічного комплексу шкідників, здатних істотно знижувати врожайність і погіршувати якість насіння.

Особливу небезпеку для бобових культур становлять сисні шкідники та зерноїди, які пошкоджують рослини як у польових умовах, так і під час зберігання насіння. Найбільш шкодочинними видами в умовах Лісостепу України є бобова попелиця (*Aphis fabae* Scopoli, 1763; Hemiptera: Aphididae) та квасолевий зерноїд (*Acanthoscelides obtectus* Say, 1831; Chrysomelidae: Bruchinae).

Попелиця викликає пригнічення росту рослин, деформацію листків і бобів, зниження продуктивності та може переносити збудників вірусних хвороб. Квасолевий зерноїд пошкоджує насіння як у полі, так і під час зберігання, що призводить до значних втрат маси, схожості та товарної якості зерна.

Дослідження проведені у межах тематики кафедри зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова Державного біотехнологічного університету «Розробити екологічно орієнтовані технології захисту рослин за умови збереження і збагачення біорізноманіття біоценозів» (ДРН 0123U100254, 2023–2027 рр.), де здобувач був виконавцем.

Досліди закладали у навчально-науково-виробничому центрі «Дослідне поле «Докучаєвське»» Державного біотехнологічного університету, у лабораторії кафедри зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин імені Б. М. Литвинова та у Державному підприємстві «Дослідне господарство «Елітне»» Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН України. У дослідженнях використовували квасолю звичайну (*Phaseolus vulgaris*), квасолю багатоквіткову (*Phaseolus coccineus*), квасолю лімську (*Phaseolus lunatus*), маш (*Vigna radiata*), вігну китайську (*Vigna unguiculata*), нут (*Cicer arietinum*), сочевицю (*Lens culinaris*), горох (*Pisum sativum*) та сою (*Glycine max*). Польові та лабораторні досліди проводили за загальноприйнятими методиками із застосуванням варіаційної статистики.

Погодні умови років досліджень характеризувалися значною мінливістю температурного режиму та кількості опадів. У 2023 р. вегетаційний період відзначався підвищеними температурами та недостатньою кількістю опадів, що сприяло швидкому розвитку попелиць. У 2024 р. погодні умови були більш сприятливими для росту рослин, однак підвищена вологість у другій половині літа сприяла активному розвитку зерноїда. У 2025 р. погодні умови характеризувалися чергуванням посушливих і вологих періодів, що зумовило коливання чисельності фітофагів.

Вперше встановлено особливості формування ентомокомплексу квасолі та вігни. У посівах було виявлено комплекс шкідників різних екологічних груп, серед яких домінували бобова попелиця, трипси, клопи, совки, дротяники та квасолевий зерноїд. Найбільш поширеним і шкодочинним видом у всі роки досліджень була бобова попелиця.

Чисельність попелиці залежала від фази розвитку рослин. У фазі 2–3 листків вона становила 0,00–0,05 екз./рослину, у фазі бутонізації – 0,15–0,21 екз./рослину, а у період формування бобів досягала 0,25 екз./рослину. Найбільше заселення відмічено на квасолі лімській,

тоді як маш і вігна китайська характеризувалися нижчою чисельністю шкідника.

Встановлено видовий склад ентомофагів бобової попелиці. Найбільш поширеними були сонечка *Coccinella septempunctata* та *Adonia variegata*, золотоочка *Chrysoperla carnea*, мухи-журчалки *Episyrphus balteatus* та *Sphaerophoria scripta*. Чисельність ентомофагів зростала у період масового розвитку попелиці, однак їхня дія не забезпечувала повного стримування збільшення чисельності шкідника.

Уточнено особливості фенології квасолевого зерноїда у польових умовах. Встановлено, що в умовах східної частини Лісостепу України шкідник формує одне покоління протягом вегетаційного періоду, тоді як основний розвиток популяції відбувається під час зберігання насіння. Початок заселення посівів відмічено у I декаді липня у фазі цвітіння – утворення бобів. Масове заселення рослин відбувалося у II–III декадах липня у фазі наливу зерна, коли чисельність жуків становила 9–14 екз./100 помахів ентомологічним сачком.

Відкладання яєць розпочиналося у період вистигання зерна, масова кладка відмічалася у III декаді липня і становила 3,5–4,1 яйця на біб. Масове відродження личинок відбувалося у II декаді серпня, утворення лялечок — у I декаді вересня, а поява жуків нового покоління — у III декаді вересня. Більшість імаго виходила вже під час зберігання насіння, що свідчить про формування прихованої популяції шкідника в польових умовах.

Встановлено, що ступінь пошкодження зерна залежить від сорту бобової культури. Частка заселених бобів перед збиранням врожаю становила 16 % у сорті Чорна черепаха та 34 % у сорті Вавельська. Заселеність зерна становила 10,4 та 19,0 % відповідно. Розвиток зерноїда під час зберігання призводив до значного погіршення посівної якості насіння.

Після розвитку трьох генерацій квасолевого зерноїда маса 1000 насінин сорту Чорна черепаха зменшувалася від 231,05 до 171,50 г, а сорту Вавельська — від 286,79 до 232,33 г, що відповідало втраті маси на 25,77 та 18,99 % відповідно. Лабораторна схожість насіння залежала від кількості вихідних отворів у зерні. За наявності одного отвору схожість знижувалася до 80–82 %, за двох — до 42–60 %, за чотирьох — до 10–35 %, а за п'яти і більше отворів насіння повністю втрачало схожість.

Встановлено особливості трофічної спеціалізації *A. obtectus* на різних видах зернобобових культур. Найвищу плодючість самиць визначено на *Ph. vulgaris* (73,6 яйця на самицю) та на *C. arietinum* (72,7 яйця). На *Ph. lunatus* плодючість становила 53,9 яйця, на *V. radiata* — 43,9, на *V. unguiculata* — 41,5, на *L. culinaris* — 24,1, на *P. sativum* — 18,9 яйця, тоді як на *G. max* розвиток шкідника не відбувався.

Встановлено, що розмір імаго *A. obtectus* залежить від кормової рослини. Середня довжина тіла жуків становила на *Ph. vulgaris* — $3,1 \pm 0,04$ мм, на *V. unguiculata* — $3,0 \pm 0,04$ мм, на *C. arietinum* — $3,0 \pm 0,03$ мм, на *P. sativum* — $2,6 \pm 0,04$ мм, на *L. culinaris* — $2,5 \pm 0,03$ мм та на *Ph. lunatus* — $2,3 \pm 0,03$ мм. Між довжиною насіння і довжиною імаго коефіцієнт кореляції r сягав 0,91–0,98.

Тривалість розвитку генерації залежала від кормової рослини і становила 36,4 доби на *Ph. vulgaris*, 36,8 — на *C. arietinum*, 37,5–37,9 — на видах роду *Vigna*, 35,4 — на *P. sativum* та 42,3 доби на *Ph.*

lunatus. Найбільш тривалий розвиток *A. obtectus* визначено на квасолі лімській за рахунок подовження личинкової та лялечкової стадій.

Встановлено, що кількість личинок, які можуть розвиватися в одній насініні, залежить від її розміру. У квасолі лімській одночасно розвивалися до 14 личинок, у нуті — до 11, у квасолі звичайній — до 8, у вігні — до 7, у маші — до 4, у гороху — до 2, у сочевиці — одна особина.

Отримані результати свідчать, що кормова рослина є одним із основних чинників впливу на темпи розвитку, плодючість і життєздатність популяції квасолевого зерноїда.

Доведено, що застосування інсектицидного захисту у посівах бобових культур є необхідним елементом технології вирощування в умовах східної частини Лісостепу України. Інсектицидні обробки проводили у фазах бутонізації – початку цвітіння рослин, коли відбувалося масове заселення посівів бобовою попелицею та поява імаго квасолевого зерноїда. У цей період застосування препаратів одночасно забезпечувало обмеження чисельності сисних шкідників і попередження заселення зерна.

Встановлено, що використання інсектицидів Енжіо 247 SC, к.с. та Актара 250 WG, в.г. забезпечує високу технічну ефективність проти бобової попелиці. Через 3 доби після обробки ефективність становила 95,0–95,8 %, через 7 діб — 97,5–98,6 %, через 14 діб — 98,3–99,7 %, через 21 добу — 94,9–99,4 %. Середня ефективність препаратів за роки досліджень становила 96,1–98,7 %.

Застосування інсектицидів призвело до зменшення заселеності рослин квасолевим зерноїдом і пошкодження зерна під час зберігання. У контрольному варіанті частка пошкодженого зерна становила 10–11 %, тоді як після обробки інсектицидами вона зменшувалася до 1,1–1,5 %.

Встановлено, що інсектицидний захист забезпечував підвищення врожайності всіх досліджуваних культур. Урожайність квасолі звичайної сорту Вавельська зростала від 2,26 до 2,35–2,36 т/га, а сорту Чорна черепаха — від 0,99 до 1,05–1,06 т/га, квасолі багатоквіткової — від 1,31 до 1,33–1,36 т/га, квасолі лімської — від 2,30 до 2,33–2,35 т/га, машу — від 0,99 до 1,02–1,04 т/га, вігні китайської — від 3,94 до 4,01–4,02 т/га. Приріст урожайності становив 0,02–0,10 т/га, або 1,5–7,1 % залежно від виду культури.

Встановлено, що для захисту насіння під час зберігання ефективним є застосування інсектициду Актеллік 500 ЕС, к.е. На третю добу після обробки технічна ефективність становила 91,4–95,7 %, на сьому — 99,6–99,9 %, на десяту — 100 %. Оброблення насіння цим препаратом забезпечувало повну загибель імаго квасолевого зерноїда незалежно від виду рослин.

Визначено вплив інсектицидної обробки на лабораторну схожість насіння. У варіантах із застосуванням Актелліку схожість насіння знижувалася не більше ніж на 1–3 % у порівнянні з контролем і становила 90–92 % проти 93–94 % у контролі. Схожість квасолі лімської після обробки була навіть вищою, ніж у контролі, що пояснюється знищенням прихованих стадій шкідника.

Встановлено, що ефективною альтернативою хімічній дезінсекції є фізичний метод — вакуумування насіння. У разі створення безкисневого середовища з тиском 60 кПа повна загибель квасолевого зерноїда відбувалася вже через 10 діб експозиції. У вакуумованих зразках не виявлено живих імаго, личинок або

	лялечок, що свідчить про високу ефективність гіпоксії проти всіх стадій розвитку шкідника. Досліджено вплив тривалості вакуумування на лабораторну схожість насіння. Після 10 діб експозиції схожість становила 84–87 %, після 20 діб — 64–82 %, після 30 діб — 56–78 % залежно від виду культури. Найбільш стійкими до гіпоксії були маш і вігна китайська, тоді як квасоля лімська характеризувалася найбільшим зниженням схожості. Встановлено, що оптимальним режимом вакуумування є експозиція тривалістю до 10 діб, яка забезпечує повну елімінацію шкідника без істотного погіршення схожості насіння. Подовження експозиції до 20–30 діб призводить до зниження життєздатності, особливо у великонасінних культур. На підставі проведених досліджень розроблено рекомендації щодо інтегрованого захисту бобових культур, які передбачають поєднання інсектицидного контролю у польових умовах із застосуванням хімічних або фізичних методів дезінсекції під час зберігання. Запропонована система захисту забезпечує підвищення врожайності культур, зменшення пошкодження зерна та збереження схожості насіння.
2.3. Ключові слова дисертації	зернобобові культури, ентомофауна, видовий склад, фітофаги, ентомофаги, трофічні зв'язки, бобова попелиця, квасолевий зерноїд, поширеність, шкідливість, життєздатність, моніторинг
2.4. Посилання, за яким розміщено текст дисертації на сайті ЗВО	https://biotechuniv.edu.ua/nauka/spetsializovani-vcheni-radi/
2.7. Публікації здобувача, зараховані за темою дисертації	
Sereda V. A., Vasylieva Yu. V. <i>Acanthoscelides obtectus</i> (Say, 1831) (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae): development and harmfulness on legumes (<i>Phaseolus</i> and <i>Vigna</i>). <i>Modern Engineering and Innovative Technologies</i> . 2025. № 3(42–03), P. 277–287	
Рік	2025
Ключові слова	<i>Acanthoscelides obtectus</i> , <i>Phaseolus</i> , <i>Vigna</i> , фенологія, шкідливість, маса 1000 насінин, лабораторна схожість
DOI	10.30890/2567-5273.2025-42-03-089
ISSN	2567-5273
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit42-03-089
Васильєва Ю.В., Серєда В.А. Біологія та шкідливість квасолевого зерноїда на квасолі звичайній. <i>Аграрні інновації</i> . 2024. № 28. С. 20–26.	
Рік	2024
Ключові слова	<i>Acanthoscelides obtectus</i> (Say), <i>Phaseolus vulgaris</i> L., фенологія, маса 1000 насінин, лабораторна схожість
DOI	10.32848/agrar.innov.2024.28.3.

ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/701

Середа В.А. Особливості розвитку *Acanthoscelides obtectus* (Say, 1831) (Coleoptera: Chrysomelidae: Bruchinae) на різних видах бобових культур. Вісті Харківського ентомологічного товариства. 2025. Т. XXXIII, вип. 1–2. С. 90–97.

Рік	2025
Ключові слова	квасолевий зерноїд, Fabaceae, трофічна спеціалізація, розвиток, морфометрія, лабораторні дослідження
DOI	10.36016/KhESG-2025-33-1-2-8
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://entomology.kharkiv.ua/index.php/KhESG/ru/article/view/98

Середа В.А. Захист насіння однорічних бобових культур від квасолевого зерноїда під час зберігання. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія, 2026, № 1 Вип. 1 (63). С. 163–169.

Рік	2026
Ключові слова	<i>Acanthoscelides obtectus</i> , бобові культури, Актеллік, ефективність, вакуумування, лабораторна схожість
DOI	10.32782/agrobio.2026.1.19
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://snaubulletin.com.ua/index.php/ab/article/view/1699

3. Захист

3.1. Посилання, за яким здійснюватиметься онлайн-трансляція захисту	https://zoom.us/j/91234567890
---	---

4. Разова рада

4.1. Дата рішення Вченої ради про утворення разової ради	30.06.2026
--	------------

4.2. Дата наказу про
введення у дію рішення
Вченої ради про утворення
разової ради

01.07.2026

Голова разової ради

ПІБ	Туренко Володимир Петрович
Місце роботи	Державний біотехнологічний університет
Посада	Професор (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет агрономії та захисту рослин
Науковий ступінь	Доктор наук, 06.01.11 Фітопатологія
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0002-7432-6965

Публікації за тематикою дисертації

Туренко В. П. Захист яблуневих насаджень від основних шкідників. Scientific Progress & Innovations. 2023. № 26(4). С. 60–65.

Рік	2023
Ключові слова	пестициди, діюча речовина, ефективність, фітофаги, шкідливість, урожайність.
DOI	10.31210/spi2023.26.04.11
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.pdaa.edu.ua/visnyk/article/view/1812

Туренко В.П., Олейніков Є.С., Коваленко А.С. Особливості патогенезу септоріозу пшениці ярої в умовах Східної частини Лісостепу України. Scientific Progress & Innovations. 2024. № 27 (2). С. 42-46.

Рік	2024
Ключові слова	пшениця яра, сорт, збудник, поширеність, розвиток, септоріоз листя та колосу.
DOI	10.31210/spi2024.27.02.07
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.pdaa.edu.ua/visnyk/article/view/1939/2394

Туренко В.П., Олейніков Є. С. Особливості поширення та розвитку грибних хвороб люцерни в умовах Східного Лісостепу України. Scientific Progress & Innovations. 2025. № 28 (2). С. 51–56.

Рік	2025
Ключові слова	багаторічні трави, збудники, розповсюдженість, інтенсивність розвитку, шкідливість, обмеження розвитку.
DOI	10.31210/spi2025.28.02.08
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.pdaa.edu.ua/visnyk/article/view/2072/2537

Рецензент

ПІБ	Мешкова Валентина Львівна
Місце роботи	Державний біотехнологічний університет
Посада	Професор (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет агрономії та захисту рослин
Науковий ступінь	Доктор наук, 16.00.10 Ентомологія
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-6483-2736

Публікації за тематикою дисертації

Meshkova V., Skrylnik Yu., Bieliavtsev M., Zinchenko O., Borysenko O., Markina T. Xylophagous beetles (Coleoptera) in the zones of Gomilshanski lisy National Nature Park with different management regime. Folia Forestalia Polonica. Series A – Forestry. 2022. № 64(2). P. 69–82.

Рік	2022
Ключові слова	віконні пастки, видовий склад, режим господарювання, індекси біорізноманіття
DOI	10.2478/ffp-2022-0007
ISSN	0071-6677
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.researchgate.net/publication/360902181_Xylophagous_beetles_Coleoptera_in_the_zones_of_Gomilshanski_lisy_National_Nature_Park_with_different_management_regime

Skrylnyk, Yu.Ye., Zhupinska, K.Yu., Koshelyaeva, Ya.V., Meshkova, V.L. Xylophagous insects (Insecta: Coleoptera, Hymenoptera, Lepidoptera) of Populus sp. (Malpighiales: Salicaceae) in the eastern regions of Ukraine. The Kharkov Entomological Society Gazette. 2023. Vol. XXXI, iss. 1. P. 24–30.

Рік	2023
-----	------

Ключові слова	тополі та осика, стовбурові шкідники, зустрічальність, трофічна спеціалізація
DOI	10.36016/KhESG-2023-31-1-3
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://entomology.kharkiv.ua/index.php/KhESG/ru/article/view/72

Vorobei A.D., Baturkin D.O., Davydenko K.V., Meshkova V.L. Evaluation of pheromone traps for bark beetles and their predators in pine forests in the Kharkiv region. Forestry & Forest melioration. 2023. Iss. 143. 104–111.

Рік	2023
Ключові слова	фізіологічна активність, трофічна спеціалізація, поширеність, додаткове живлення, перенесення патогенів
DOI	10.33220/1026-3365.143.2023.104
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://forestry-forestmelioration.org.ua/index.php/journal/article/view/378/346

Рецензент

ПІБ	Станкевич Сергій Володимирович
Місце роботи	Державний біотехнологічний університет
Посада	Завідувач кафедри зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту та карантину рослин ім. Б.М. Литвинова (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет агрономії та захисту рослин
Науковий ступінь	Кандидат наук, 16.00.10 Ентомологія
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	26.06.2014
ORCID	0000-0002-8300-2591

Публікації за тематикою дисертації

Лутицька Н.В., Станкевич С.В. Шкідливість акаціевої вогнівки (*Etiella zinckenella* Treitschke, 1832) на сої у Східному Лісостепу України. Таврійський науковий вісник. 2021. №120. С. 73–86.

Рік	2021
Ключові слова	зернобобові культури, соя, шкідники, акацієва вогнівка, шкідливість, пошкодження

DOI	10.32851/2226-0099.2021.120.11
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/120_2021/13.pdf

Станкевич С.В., Матвієнко В.М., Забродіна І.В. Асортимент засобів захисту сої та інших зернобобових культур від шкідливих організмів в Україні у 2017–2018 рр. Таврійський науковий вісник. 2024. №139. Ч.2. С. 76–86.

Рік	2024
Ключові слова	соя, пестициди, зернобобові культури, фунгіциди, інсекто-акарициди, гербіциди
DOI	10.32782/2226-0099.2024.139.2.10
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/139_2024/part_2/12.pdf

Хасай Р.Г., Станкевич С.В., Жукова Л.В., Забродіна І.В., Меленті В.О. Шкідники соєвих агроценозів України та Світу: розширений огляд. Таврійський науковий вісник. 2025. №144. С. 175–186

Рік	2025
Ключові слова	соя, шкідники, ентомофауна, видовий склад, ареал.
DOI	10.32782/2226-0099.2025.144.26
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/144_2025/28.pdf

Офіційний опонент

ПІБ	Маркіна Тетяна Юріївна
Місце роботи	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Посада	професор (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Природничої, спеціальної і здоров`язбережувальної освіти
Науковий ступінь	Доктор наук, 03.00.16 Екологія
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–

Публікації за тематикою дисертації

Панченко О.М., Маркіна Т.Ю. Рівень гетерозису та ступінь фенотипового домінування основних господарсько-цінних ознак у гібридів F1 шовковичного шовкопряда (*Bombyx mori* L.). Науково-технічний бюлетень ІТ НААН. 2022. №128. С. 162-172.

Рік	2022
Ключові слова	шовковичний шовкопряд <i>Bombyx mori</i> L., селекція, гетерозис, тип успадкування, гібриди, життєздатність, продуктивність
DOI	10.32900/2312-8402-2022-128-162-172
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://lfi-naas.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/128-16.pdf

Маркіна Т.Ю., Ликова І.О., Голуб Є.А. Експрес-методи контролю якості культур комах — агентів біологічного захисту рослин. Вісник аграрної науки. 2024, № 1 (850). С. 48–55.

Рік	2024
Ключові слова	штучні популяції, розведення комах, біологічний захист рослин, хемотаксис, фототаксис, життєздатність
DOI	10.31073/agrovisnyk202401-06
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://agrovisnyk.com/pdf/ua_2024_01_07.pdf

Markina T., Golub E., Panchenko O. Study of the efficiency and comparative analysis of the application of techniques for evaluating the quality of phytophages and entomophages at different stages of ontogenesis. Scientific and Technical Bulletin of Livestock farming institute of NAAS. 2024. № 131. P.116-127.

Рік	2024
Ключові слова	промислова ентомологія, контроль якості культур, ентомофаги, фітофаги, біоматеріал, життєздатність, таксис, маточні культури комах, генофонд, стадії онтогенезу
DOI	10.32900/2312-8402-2024-131-116-127
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://lfi-naas.org.ua/en/study-of-the-efficiency-and-comparative-analysis-of-the-application-of-techniques-for-evaluating-the-quality-of-

Маркіна Т.Ю., Бачинська Я.О., Баркар В.П. Оптимізація маточної культури *Hermetia illucens* L. (Diptera: Stratiomeidae) з використанням біостимуляторів. Біорізноманіття, екологія та експериментальна біологія. ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2025. Т.27. №1 С. 56–62.

Рік	2025
Ключові слова	штучне розведення, маточні культури, <i>Hermetia illucens</i> L., техноценоз, біостимулятори, оптимізація, життєздатність, статеві структура
DOI	1034142/2708-5848.2025.27.1.04
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.researchgate.net/publication/397273992_OPTIMIZACIA_MATOCNOI_KULTURI_HERMETIA_ILUCENS_L_DIPTERA_STRATIOMEIDAE_Z_VIKORISTANNAM_BIOSTIMULATORIV

Офіційний опонент

ПІБ	Бондарева Леся Михайлівна
Місце роботи	Національний університет біоресурсів і природокористування України
Посада	Доцент (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології
Науковий ступінь	Кандидат наук, 16.00.10 Ентомологія
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	09.02.2005
ORCID	0000-0002-8171-2338

Публікації за тематикою дисертації

Бондарева Л., Тарнавський Н. Основні чинники, що впливають на шкідливість та динаміку чисельності каштанового мінера *Cameraria ohridella* (Deschka & Dimic, 1986) в умовах міських насаджень Київщини. Біологічні системи: теорія та інновації. 2023. Том 14. № 3–4. С. 128–141.

Рік	2023
Ключові слова	<i>Aesculus hippocastanum</i> , стан насаджень, фітосанітарна оцінка, <i>Cameraria ohridella</i> , феромони, моніторинг, абіотичний, антропогенний чинник
DOI	10.31548/biologiya14(3-4).2023.012
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову	ні

інформацію	
Посилання	https://www.researchgate.net/publication/383228197_OSNOVNI_CINNIKI_SO_VPLIVAUT_NA_SKIDLIVIST_TA_DINAMIKU_CISELNOSTI_CAMERARIA_OHRIDELLA_DESCHKA_DIMIC_1986_V_UMOVAN_MISKIH_NASADZEN_KIIVSINI

Kushnir N., Bondareva L., Zavadzka O. Дослідження трофічних зв'язків і фенології *Metcalfa pruinosa* Say (Hemiptera: Flatidae) в умовах національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАНУ. Біологічні системи: теорія та інновації. 2023. Том 14. № 1–2. С. 101–111.

Рік	2023
Ключові слова	інвазії, <i>Metcalfa pruinosa</i> , поширення, трофічні зв'язки, фенологія, Україна
DOI	10.31548/biologiya14(1-2).2023.001
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://bioscience.com.ua/web/uploads/journals_pdf/Biological%20Systems%20Theory%20and%20Innovation,%202023,%20Vol.%2014,%20No.%201-2.pdf

Борзих О., Стригун О., Чумак П., Бондарева Л., Гончаренко О., Анол О., Ківель Ю., Браун І. (2024). Виявлення та контроль інвазійних фітофагів у ботанічному саду: нові підходи та перспективи. Міжвідомчий тематичний науковий збірник з фітосанітарної безпеки. № (70). С. 3–19.

Рік	2024
Ключові слова	інвазійні фітофаги; урбофітоценози; кольорові пастки; моніторинг
DOI	10.36495/PHSS.2024.70.3-19
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.researchgate.net/publication/389133194_VIAVLENNIA_TA_KONTROL_INVAZIJNIH_FITOFAGIV_U_BOTANICNOMU_SADU_NOVI_PIDHODI_TA_PERSPEKTIVI

Підтвердження

Я підтверджую, що:

- я належним чином уповноважений/а закладом освіти/науковою установою на подання цього повідомлення, і за потреби надам документ, який підтверджує ці повноваження
- усі відомості, викладені у цьому повідомленні, є достовірними

Документ підписаний електронним підписом

МОСКАЛЕНКО ОЛЕНА ВЯЧЕСЛАВІВНА

02.07.2026